

МАТЕРІАЛИ
ДЕВ'ЯТНАДЦЯТОЇ
МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

АКТУАЛЬНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ
В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Одеса
17 травня 2022 року

Україна Польща Литва Латвія
Німеччина Швейцарія

Ukraine Poland Lithuania Latvia Germany

Switzerland

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Одеська політехніка»
Інститут гуманітарних наук
Кафедра психології та соціальної роботи

Співорганізатори:

Гуманітарно-економічна академія в Лодзі (Польща)

Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України

Головне управління праці та соціального захисту населення
Одеської обласної державної адміністрації

Громадська організація «Асоціація професійних Консультантів і
Супервізорів»

**МАТЕРІАЛИ
ДЕВ'ЯТНАДЦЯТОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ
СФЕРІ»**

17 ТРАВНЯ 2022 РОКУ

Одеса
2022

УДК 316.472+159.923](058)
А43

Редакційна колегія:

Головний редактор: Корнешук В. В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка»

Члени редакційної колегії:

Климанська Л. Д., доктор політичних наук, професор кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету «Львівська політехніка»

Колот С. О., кандидат психологічних наук, доцент, директор інституту гуманітарних наук Національного університету «Одеська політехніка»

Пивоварчик І. М., кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри методики викладання та змісту освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

Пупцев А. Є., кандидат педагогічних наук, доцент, професор Департаменту гуманітарних наук і мистецтв Європейського гуманітарного університету (Вільнюс, Литва)

Романовська Л. І., доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки Хмельницького національного університету

Тодорцева Ю. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка»

Федірчик Т. Д., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету педагогіки, психології та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Рецензенти:

Кравченко О. О., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Онищук В. М., доктор соціологічних наук, професор, завідувач кафедри соціології Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова

А43 Актуальні дослідження в соціальній сфері : матеріали вісімнадцятої міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 17 травня 2022 р.) / гол. ред. В. В. Корнешук. – Одеса: ФОП Бондаренко М. О., 2022. – 195 с.

У збірнику опубліковані матеріали українських та зарубіжних авторів, які висвітлюють проблеми психології, соціальної роботи, кадрового менеджменту та професійної підготовки фахівців.

УДК 316.472+159.923](058)

© Національний університет «Одеська політехніка»,
кафедра психології та соціальної роботи, 2022 р.

Зміст

1. ПРОБЛЕМНЕ ПОЛЕ СУЧАСНИХ СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Прокопович Л. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	16
Філософське осмислення соціуму через метафори в творах Григорія Сковороди	
Пламеневська З. М., Семенкова А. М. (<i>Одеса, Україна</i>)	17
Значення медіації у розв'язанні конфлікту	
Байдик В. В. (<i>Київ, Україна</i>)	19
Психологічне здоров'я особистості в умовах війни: соціологічний аспект	
Арнаут О. О., Тодорцева Ю. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	22
Феномен «чайлдфрі» як нове соціально-психологічне явище в Україні	
Тілікіна Н. В. (<i>Київ, Україна</i>)	24
Вимушена міграція українців як наслідок повномасштабного вторгнення РФ на територію України	
Кущарева Р. О., Волошенко М. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	27
Дослідження впливу стресу на психічну діяльність здобувача вищої освіти	
Лисая О. О., Семенкова А. М. (<i>Одеса, Україна</i>)	29
Внутрішньоособистісний конфлікт як феномен сучасності	
Гузенко В. А. (<i>Одеса, Україна</i>)	31
Відсутність комунікації між розробниками та користувачами психодіагностичних методик як провідна проблема української психометрики	
Мацко-Демиденко І. В., Беленок О. А. (<i>Київ, Україна</i>)	33
Вікова диференціація культурно-дозвіллевих практик населення України	
Бойко Ю. В., Волошенко М. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	35
Опис програми дослідження «Обізнаність молоді щодо наркотичної залежності»	
Чусова О. М., Севцов С. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	37
Особливості стресостійкості алтиматистів	
Азаркіна О. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	39
Саногенне мислення та рефлексія у взаємовідносинах матері та дитини	
Джежик О. В., Дністрянська В. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	41
Проблеми домашнього насильства: передумови та наслідки	
Колот С. О., Христиня А. Л., Доброєр Н. В.	43
(<i>Одеса, Україна – Женева, Швейцарія</i>)	
Зв'язок смислу життя, установки і поведінки людини	

Пламеневська З. М., Северинюк Т. О. (Одеса, Україна)	45
Специфіка проведення онлайн опитування в умовах карантину	
Джежик О. В., Розіна П. І. (Одеса, Україна)	47
Роль самооцінки у становленні особистості	
Бучка А. В., Лисенко О. М. (Одеса, Україна)	49
Особливості поведінки дітей – жертв сексуального насильства	
Вацюк С. М., Лисенко О. М. (Одеса, Україна)	51
Дитяча бездоглядність: ризики виникнення	

2. КАДРОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ І СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ

Жосан А. Д., Семенкова А. М. (Одеса, Україна)	55
Мотиваційні типи персоналу відділу сортування медичної лабораторії	
Гассаб О. В. (Київ, Україна)	58
Корпоративна культура як аспект заохочення персоналу до змін	
Дубич К. В. (Київ, Україна)	60
Сучасний стан та проблеми кадрового забезпечення системи надання соціальних послуг України в період війни	

3. СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА ТА ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Мишок Р. Р. (Львів, Україна)	63
Онлайн-волонтерство як форма соціально-політичної інтернет-поведінки	
Кравченко О. О. (Умань, Україна)	65
Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді від наслідків війни	
Хозраткулова І. А. (Миколаїв, Україна)	68
Антиципаційна спроможність педагогів в умовах кризи	
Бойко Ю. В., Гузенко В. А., Лазарева А. О. (Одеса, Україна)	70
Аутріч-робота серед чоловіків, що практикують секс з чоловіками (ЧСЧ)	
Тютюнник Л. Л. (Київ, Україна)	73
Стрес війни та методи корекції	
Кобрисєва В. Д. (Одеса, Україна)	76
Психологічні аспекти адаптації моряків	
Гужва А. А., Волошенко М. О. (Одеса, Україна)	78
Принципи психологічної допомоги клієнтам з вірусом «Гепатит С»	
Бахчиванжи В. С., Боделан М. В. (Україна, Одеса)	81
Особливості первинної соціальної профілактики насильства серед молоді	

Василенко С. О., Годорцева Ю. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	83
Психологічні особливості сімей з синдромом спустошеного гнізда	
Михнюк С. В., Присяжнюк Л. М. (<i>Київ, Україна</i>)	85
Роль психологічного консультування в соціальній роботі	
Безуглова С. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	87
Волонтерство як ресурс соціальної допомоги та взаємодопомоги в умовах військового часу	
Івашова К. С. (<i>Одеса, Україна</i>)	89
Особливості психологічної роботи з розладами харчової поведінки	
Григор'єва С. В., Майкл Ольга	91
(<i>Одеса, Україна – Берлін, Німеччина</i>)	
Особливості терапії гострої травми в умовах військової окупації, що продовжується в Україні, з урахуванням стилю прив'язності	

4. СУЧАСНА ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Лехолетова М. М. (<i>Київ, Україна</i>)	95
Особливості роботи соціального працівника з ВІЛ-інфікованими дітьми та їхніми сім'ями	
Катеринич А. А. (<i>Київ, Україна</i>)	97
Переваги залучення засобів мистецтва до соціальної роботи з людьми з інвалідністю	
Котломанітова Г. О. (<i>Полтава, Україна</i>)	99
Форми соціальної взаємодопомоги в громаді: історичні паралелі	
Суржанова Ю. О., Лазарева А. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	101
Технологічний процес соціальної роботи у ВП ГО «Асоціація ЛГБТ «Ліга» у місті Одеса	
Одінець М. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	105
Вплив індивідуально-типологічних особливостей матері на психомоторний розвиток дитини	
Боделан М. В., Левченко Т. А. (<i>Україна, Одеса</i>)	107
Сучасні напрями соціальної роботи з захисту прав дитини	
Чебанова В. О., Волощенко М. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	109
Ресурсний підхід у соціальній роботі	
Лаврик І. В., Семенкова А. М. (<i>Одеса, Україна</i>)	111
Особливості професійної діяльності фахівця із соціальної роботи в сфері протидії домашньому насильству	
Мосаєв Ю. В., Мищенко І. Ю. (<i>Запоріжжя, Україна</i>)	112
Особливості функціонування хабів з надання соціальної допомоги внутрішньо переміщеним особам в умовах російської військової агресії на території України	
Лисая О. О., Северинюк Т. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	114
Специфіка використання методу інтерв'ю в практиці соціальної роботи	

5. СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ПРАВА ЛЮДИНИ

Вакуленко О. В. (<i>Київ, Україна</i>)	117
Розвиток молодіжної політики України	
Чернета С. Ю. (<i>Луцьк, Україна</i>)	119
Деякі особливості надання соціальних послуг в умовах воєнного стану	
Кожокар К. С., Лисенко О. М. (<i>Одеса, Україна</i>)	121
Загальні принципи та зобов'язання щодо осіб з інвалідністю	
Данилюк К. В. (<i>Рівне, Україна</i>)	123
Соціальна політика в забезпеченні партнерства державного та недержавного суспільних секторів на ринку праці в період війни	
Сташкевич Еріка, Лисенко О. М. (<i>Рига, Латвія – Одеса, Україна</i>)	126
Міграційна політика: досвід Латвії	

6. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Равлюк Т. А. (<i>Чернівці, Україна</i>)	129
Формування усвідомленого батьківства молоді	
Слободянюк О. Р. (<i>Одеса, Україна</i>)	131
Екологічне виховання: сучасні аспекти	
Височіна Ю. О., Волошенко М. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	133
Профілактика віктимної поведінки старших підлітків	
Лопатнікова Д. С., Тодорцева Ю. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	135
Хепіслепінг як сучасна форма кібербулінгу серед підлітків	
Санатарчук І. В., Волошенко М. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	137
Емоційний інтелект та групова згуртованість підлітків	
Бункіна М. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	139
Родинна безпека дитини в умовах воєнного часу	
Стрілець І. М., Волошенко М. О. (<i>Одеса, Україна</i>)	141
Соціальна адаптація підлітків з різними акцентуаціями характеру	
Кікінежді О. М. (<i>Тернопіль, Україна</i>)	143
ЗВО як суб'єкт соціального партнерства «освітній заклад – родина – громада»	

7. ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Корнешук В. В. (<i>Одеса, Україна</i>)	146
Зворотний зв'язок зі здобувачами як засіб забезпечення якості викладання академічного письма	
Алмонайтене Юнона Сильвія (<i>Каунас, Литва</i>)	148
Цифровізація і відповідні зміни в суспільстві як фактор стратегічних змін в закладах освіти	

Коляда Н. М., Левченко Н. В. (Умань, Україна)	150
Підготовка докторів філософії з соціальної роботи в контексті інтеграції до світового освітньо-наукового простору	
Шрагіна Л. І. (Одеса, Україна)	152
Роль концепту «внутрішній світ» в навчальному курсі «Психологія особистості»	
Кудрявцева О. А. (Одеса, Україна)	154
Оптимізація підготовки здобувачів вищої освіти до інноваційної діяльності з дітьми дошкільного віку	
Кернас А. В., Москалик О. С. (Одеса, Україна)	156
Феноменологічна природа мотиваційного профілю учбово-професійної діяльності на прикладі студентів факультету психології	
Кернас А. В., Панченко В. О. (Одеса, Україна)	158
Психологічні особливості формування професійно важливих якостей особистості на прикладі студентів вищих навчальних закладів	
Глушкова Н. М. (Одеса, Україна)	160
Соціально-психологічні аспекти дистанційного навчання у вищій школі в сучасних умовах	
Гончарова Н. О., Харченко А. С. (Полтава, Україна)	162
Особливості підготовки психолога-експерта до професійної діяльності	
Конєва Т. М. (Полтава, Україна)	164
Використання здоров'язберігаючих технологій на заняттях гуманітарного циклу	
Мосьпан Н. В. (Київ, Україна)	169
Поєднання навчання і дослідження в університеті	
Ткаченко С. В. (Одеса, Україна)	172
Особливості викладання дисципліни «Соціальна психологія» для студентів спеціальності 053-Психологія	
Калашникова Л. В. (Кропивницький, Україна)	174
Формування соціальної компетентності у майбутніх психологів під час освітнього процесу	
Назаренко С. Д. (Минск, Беларусь)	176
Трансформація сучасного університета – вимоги майбутнього	
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	181
LIST OF AUTHORS	189

Глушкова Н. М. (Одеса, Україна)

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В статті розглядаються проблеми дистанційного навчання, які виникають в екстремальних умовах і потребують особливого психолого-педагогічного впливу.

Glushkova N. (Odessa, Ukraine)

SOCIO-PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF REMOTE HIGHER EDUCATION IN MODERN CONDITIONS

The article considers the problems of distance learning, which arise in extreme conditions and require special psychological and pedagogical influence.

Вже третій рік поспіль дистанційне навчання здобувачів вищої освіти денної форми стало реальністю нашого життя. Прискоренню процесів дигіталізації в онлайн освіті сприяли глобальні виклики сучасності. Спочатку це була пандемія коронавірусу, а на сьогодні ми маємо ще й військовий стан, в умовах якого вимушені працювати дистанційно. Тобто онлайн освіта стала реальною альтернативою традиційній очній формі здобуття професійних знань.

Дослідженням проблем розвитку дистанційного навчання у вищій школі присвячені праці Я. І. Заячука, В. В. Бойчук, О. В. Мойсеєнко, Л. М. Івашко та багатьох інших авторів. Але сьогодні є потреба розглянути це питання з точки зору тих екстремальних умов, в яких ми опинились. Адже крім технічної та методичної організації дистанційного навчального процесу, необхідно враховувати психолого-педагогічні засади та непередбачені соціально-психологічні проблеми сьогодення.

Звичайно, дистанційний освітній процес відбувається комплексно, із застосуванням різних методів, форм і можливостей цифрового навчання. Лекційні заняття з демонстраціями та презентаціями проводяться у форматі відеоконференцій з використанням сервісів Zoom, Skype, Microsoft Teams, Google Hangouts Meet та ін. Контролюючі заходи запроваджуються на базі задалегідь створених електронних курсів на цифровій освітній платформі Moodle.

Тобто технічні засоби й методичне забезпечення для організації сучасного дистанційного навчання в більшості навчальних закладів наявні і відпрацьовані. Але в останні місяці, в умовах воєнного стану, не всі студенти мають можливість долучитися до онлайн занять з об'єктивних причин: вимушений від'їзд, відсутність електрики, інтернету, іноді навіть мобільного зв'язку. Більш того, майже щодня заняття перериваються повітряною тривою. Це, звичайно, велике психологічне навантаження як на студентів, так і на викладачів. В таких умовах дуже важливо зберігати спокій, продовжувати спілкування із студентами без тиску, осуду і критики, підтримувати їх, пропонувати більш гнучкий і зручний графік, навіть

індивідуальні консультативні заняття. Адже цифрове середовище, створене у вищі протягом останніх років, має забезпечувати здобувачам освіти максимальні зручні умови для індивідуалізованого навчання.

На жаль, тривале онлайн навчання студентів денної форми, їх роз'єднаність, дистанційне спілкування між собою, не сприяє створенню позитивних соціально-психологічних умов для функціонування студентської групи як соціального середовища. Зменшуються комунікативні зв'язки, група поступово втрачає ознаки колективу, нівілюється роль і функції лідера, тобто гальмуються процеси соціалізації молоді.

За таких умов дуже важливо побудувати ефективний психолого-педагогічний вплив на студентів, допомогти їм не тільки в здобутті знань, а також у збереженні комунікативних зв'язків, ціннісних орієнтирів, колективістських навичок. Саме з цією метою в дистанційному навчанні необхідно запроваджувати групові методи: залучати студентів до роботи в парах, в групах, проводити онлайн квести, дискусії, обговорення, рольові ігри; пропонувати проблемні групові домашні завдання. Це допоможе зберегти як колективістський дух, так і зацікавленість до обраної професії, повагу до навчального закладу, його статусу, традицій, здобутків.

Таким чином, складні і напружені умови сучасного життя спонукають до максимального використання новітніх цифрових технологій і можливостей дистанційного навчання для досягнення не тільки освітніх задач організації ефективного та якісного навчального процесу, який забезпечує здобувачів вищої освіти знаннями і вміннями з обраного фаху. Не менш важливим є сьогодні спілкування із студентами з використанням всіх сучасних доступних засобів зв'язку на всіх рівнях (навчальному, особистісному, груповому) з метою надання їм психологічної підтримки, допомоги зберігати спокій і оптимізм, вселяти впевненість і віру в майбутнє.

ЛІТЕРАТУРА // REFERENCES

1. Глушкова Н.М. Підготовка майбутніх фахівців в умовах сучасного інформаційного суспільства. Матеріали XVIII Міжнародної науково-методичної конференції «Управління якістю підготовки фахівців». Ч.1. Одеса: ОДАБА, 2013. – 2013. – С. 95.

2. Глушкова Н. М. Соціально-психологічна адаптація студентів у вищому навчальному закладі. Актуальні дослідження в соціальній сфері. Матеріали шостої міжнародної науково-практичної конференції. Одеса: ОНПУ, 2015. – С. 109-111.

3. Заячук Я. І. Використання дистанційних віртуальних практикумів у навчальному процесі ВНЗ / Я.І. Заячук, О.В. Мойсеєнко, В.В. Бойчук // Сучасні інформаційні технології в дистанційній освіті: IV Всеукр. наук.-практ. семінар, Івано-Франківськ, 21-23 вересня 2015р.: тези доп. – Івано-Франківськ, 2015. С. 12-14.

Наукове видання

**МАТЕРІАЛИ
ДЕВ'ЯТНАДЦЯТОЇ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ»
м. Одеса, 17 травня 2022 р.**

Головний редактор В. В. Корнешук

Підписано до друку 10.05.2022.
Формат 60×90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк цифровий. Ум. друк. арк. 11,3.
Наклад 100 прим.

Надруковано у ФОП Бондаренко М.О.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців ДК № 4684 від 13.02.2014 р.
м. Одеса, вул. В.Арнаутська, 60
т. +38 0482 35 79 76
info@aprel.od.ua